

ЛІТИНСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ ім. У. Кармалюка Підпорядк. Літин. райраді (Вінн. обл.). Засн. 1979 як музей-га громад. засадах (відкрито для відвідувачів 1980), від 1993 — державний. Розташ. у пам'ятці архітектури 18–19 ст. — в'язниці-фортеці, в якій 1814, 1822–23, 1827, 1830–32 був ув'язнений кер. селян. руху на Поділлі У. Кармалюк. Нині у музеї зберігається бл. 10 тис. експонатів (осн. фонду — 3137). Численні документи, фотографії, речові матеріали музею висвітлюють історію краю, насамперед причини, організацію, розгортання й наслідки повстан. руху під проводом У. Кармалюка. Археол. збірка містить експонати періоду палеоліту, неоліту й енеоліту, зокрема

крем'яні знаряддя праці, а також кераміку трипіль. культури, передану археол. експедицією Вінн. пед. університету (у її складі працював й уродженець Літин. р-ну — канд. істор. н. С. Гусєв). У музеї є й багата етногр. колекція — знаряддя праці, побут. речі й одяг селян Літин. пов. 19 — поч. 20 ст. Природн. експозиція — гербарії, чучела тварин і птахів, зразки граніту, торфу, піску та глини — характеризує флору і фауну та природні багатства надр Літинщини. Музейні працівники організовують темат. екскурсії: «Наш край в давнину», «У. Я. Кармалюк — життя та подвиг», «Голод 1932–1933 рр. на Літинщині», «Підпілля та партизанський рух на Літинщині в роки фашистської окупації», «Людина й природа нашого краю на різних етапах історичного розвитку» та ін. У музеї проводять виставки місц. митців, темат. фотовиставки, уроки краєзнавства, заходи до пам'ят. дат, зустрічі з відомими людьми. Директор — В. Ткач (від 2002).

Рекомендована література

1. Мальченко Н. М. Цього року краєзнавчому музею ім. Кармалюка – 30 років // Літин. вісн. 2010, 13 трав.

Н. М. Мальченко

Бібліографічний опис:

Літинський краєзнавчий музей ім. У. Кармалюка / Н. М. Мальченко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55824>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).